Slniečko 10

ROČNÍK X. (XXXII.) JÚN 1978 3 Kčs

Kto má toju, ten sa neutopí ANTON HABOVŠTIAK V dávnejších časoch ľudia nielen v riekach a jazerách utonuli, ale aj v potokoch a barinách sa tratili, ani čo by ich zrazu dajaké ruky schmatli a ponorili do vody. Ani chyrovať nebolo viac o nich. A to vraj topeľci robievali, tí ich ťahali do vody.

ILUSTROVAL JÁN TROJAN

V Dolnom Štefanove vravievali, že tých potvor je najviac v ich chotári a že aj preto sa z ich dediny hocikto utopí. Najčastejšie v Štefanovskom plese. Na tom mieste bola hlbočina, v nej skoro každý rok dakto zmizol, že ho jakživ nenašli.

„To sa iba tí topeľci lakomia na ľudí!“ povrávali si ľudia medzi sebou. Jedného dňa sa však predsa prišlo veci na koreň.

Stará Piešková chodievala včas ráno do Tvrdošína prevziať od pekára žemle a rožky. V koši na chrbte ich odnášala. Keď sa raz zjari vybrala potme a šla cestou ako zvyčajne, tu zazrela, že neďaleko od plesa sa hojdá na konári akýsi ostarok a pospevuje si:

„Na konári sa hojdám,
vody vám, ženy, nedám!
Ak vodu chcete mať,
musíte ma pohojdať.“

„Ťujujuj!“ zhíkla Pieškuľa. „Veď to je on, topelec. Ešte to by mi chýbalo, aby som mu uverila, doma by ma naisto viac nevideli.“

Preto chcela chytro pridať do kroku, ale ešte zreteľne počula, ako si tá pľuhavina ďalej vyspevuje:

„Na konári sedím,
len sa toje bojím.
Kto ju bude pri sebe mať,
nemusí sa už vody báť.“

Štefanovka spľasla rukami, keď vyrozumela, čo si ten tam nôti. Veď toju dobre poznala, aj iné ženy vedeli o nej, len ju nerady

brali do holej ruky. Tá zelina pichala, ľahko sa zabodla do sukne i kdekoľvek do šiat a dakedy ju nemohli z nich ani povyberať. Aj do bosých nôh sa ľahulinko zapichla, nechtami ju bolo treba vytiahnuť. Ale keď na ňu stúpil taký človek, čo sa vybral kradnúť, vtedy ničomníka dolapili. Preto sa jej zlodeji aj iní zlí ľudia vyhýbali.

Keď sa Pieškuľa vracala nazad do Štefanova, ohudníka na strome už nebolo. Na tejto ceste však preveľmi zmúdrela. Sotva prišla medzi ľudí, na jej tvári bolo vidieť, že čosi tají. Ale nevydržala, aby sa hneď nepochválila, čo sa dozvedela, keď šla do Tvrdošína.

„Tohto roku bude sucho. Kto si posadí švábku v mokrejšej zemi, tá mu nevyhnije. Len na suché miesto sa nemá sadiť. Tam by vyschla, nedorástla by ako treba do jesene.“

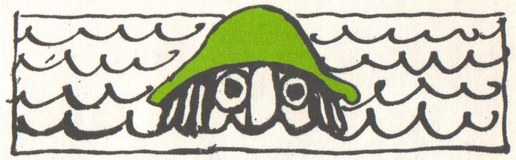

„A to si si naozaj istá, že tak bude?“ ženy hneď do nej.

„Akože, veď som ho na vlastné uši počula!“ povedala veľmi vážnym hlasom, ale zatajila, kto jej nalial rozum do hlavy. Jej reči ktosi aj uveril, no časom sa na to zabudlo.

Predsa však mala aj pravdu, lebo v lete i v jeseni naozaj bolo menej dažďa ako po iné roky. Aj voda v studniach sa akoby prepadúvala alebo odtekala kdesi inde.

Piešková ešte v ten rok aj to prezradila, že kto nájde v poli toju, nech si tú zelinu dobre odloží, lebo sa môže veľmi dobre pridať. Najviac tam, kde majú deti. Tak ženám radila:

„Keď pôjdete preč z domu a detiská by chceli ísť k vode, zapichnite im kúštiček toje do hábočiek. Neutopia sa, topolec sa ich nedotkne.“

Nevedno, či potom všetky štefanovské ženy vyhľadávali tú zelinu, aby chránila ich deti pred nešťastím. Od tých čias ani v plese ani nikde inde skoro nikto nezahynul. Nebolo počuť, že by sa deti i dospelí ľudia tak často topili ako kedysi. Tú zelinu mali v úcte, neodhadzovali ju, keď im prišla do rúk. Tak vše sa o nej vravelo:

„Kto má toju, ten sa neutopí!“

TOMÁŠ JANOVIC

Rolandova fontána

Ráno Jano pozval Janu,
vraj sa pozrú na fontánu.

Spadli do nej. A tu zvrchu
spustil na nich Roland sprchu.

Roland, Roland, nie si vari
na takéto žarty starý?

Veď sa správaj vychovane,
keď už stojíš na fontáne!

Slovenská národná galéria

Tomáš Janovic

Na plátne sa slnko gúľa.
Kto ho kreslil? Majster Fulla.

Jedno slnko svieti v ráme,
druhé v parku, kde sa hráme.

Ktoré z nich je krajšie, deti?
Hádam to, čo v ráme svieti.

Veru áno. Načo zvada?
Maliarovo nezapadá!

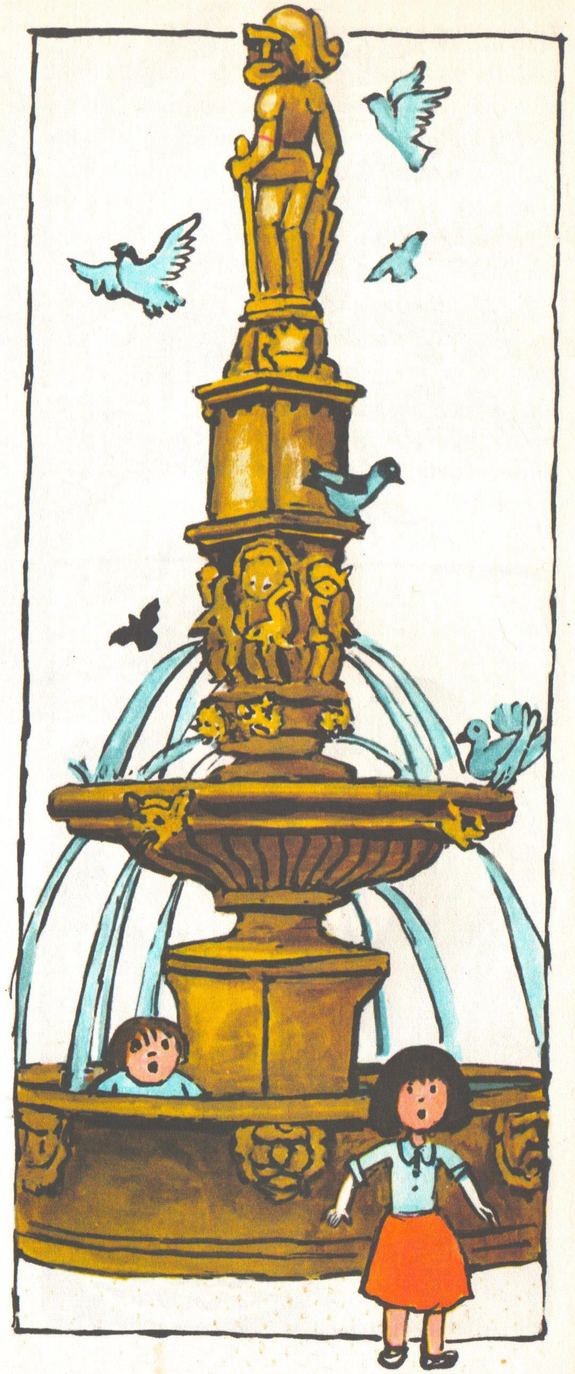

Posledný diel Robinsona

JÁN NAVRÁTIL

V nedeľu sme zbalili udice výnimočne predpoludním, chceli sme stihnúť v televízii posledný diel Robinsona. Čas sme mali presne vyrátaný. Od križovatky je cesta výborná, ak pôjdeme stotridsiatkou, uvidíme ešte aj titulky. Zrazu v diaľke pred nami zjavilo sa odstavené osobné auto a pri ňom muž so zdvihnutou rukou. Meravo som sledoval, ako otec zastavuje.

„Mám poruchu," pristúpil k nám muž. „Nejdete, prosím vás, smerom na Dvorníky?"

Spomenul som si na dohodu, ktorú sme s otcom uzavreli vlani na jeseň, a pokýval som plecami. Bolo rozhodnuté. Zo stojaceho auta presadlo ku mne neškolopovinné dievčatko a muža s autom sme vzali do vleku. Keď sme v Dvorníkoch odpojili vlečné lano, z Robinsona ostávalo ešte dvadsať minút. Rýchlo sme sa zberali domov, aby sme stihli aspoň koniec.

V mysli mi ožili spomienky na daždivý deň, v ktorom má naša dohoda začiatok.

Pri chytaní rýb nám dážď neprekážal. Vlastne uvedomili sme si ho, až keď sme sa vracali do nitky premoknutí k autu. Na bagroviskách sme boli zvyčajne sami. Pre peších sú tie končiny priveľmi odľahlé a motorizovaní vopred uvážia, či sa im oplatí rozbíjať na necestách kĺbové čapy.

K autu sme šli okľukou. Breh priamo pod ním bol vysoký a strmý, ako ho zanechala bagrová lyžica. Nemilo nás prekvapila mláka okolo auta. Skaly, ktorými som podoprel zadné kolesá, boli celkom pod vodou. K dverám sme sa museli prebrodiť.

Otec pootočil v spínacej skrinke kľúčikom, no motor nenaskočil.

„Utopili sme zapaľovanie," povedal. Znova skúšal naštartovať, ale bezvýsledne. Závratne rýchlo sa zotmelo. „Baterku máme?"

„Doma," povedal som mrzuto.

S potešením sme si spomenuli, že motorový priestor osvetľujú dve malé žiarovky. Handry so sebou nosíme, tak sa nám zdalo naše položenie dosť nádejné. Otec otvoril kapotu. Začal rozdeľovačom. Ja som nad ním držal z rozprestreného kabáta dáždnik. Vtom zaznel za autom rachot. Priam ohlušujúci. Odskočili sme dopredu a meravo čakali, kedy sa auto zrúti do priehlbiny. Ale zostalo na mieste.

Opatrne sme sa vracali. V svetle parkova-

čiek sme videli, že z brehu sa odštiepil a zosunul široký pás pôdy.

„Priviažme ho k stromu," povedal som. „Vlečným lanom. K tomuto dočiahne," ukázal som na blízky topoľ.

Hoci bol môj návrh číry nezmysel, otec súhlasil. Alebo preto, že na nič múdrejšie neprišiel, alebo aby bolo aspoň pestvo. Vzali

Ja som zostal vonku. Zašiel som do tieňa a ľútostivo som pozeral na bledomodrú škodovku, čo neďaleko parkovala.

Otec vyšiel z hostinca s neznámym vysokým mladíkom. Kývol na mňa, aby som ich nasledoval k autu, na ktorom visel celý čas môj pohľad, a pošepol mi, že dlháň sa nám pokúsi pomôcť. Na škodovke? Veď sa tam utopí!

sme teda lano a priviazali auto k stromu ako sedliak kravku. Do Vinohradov zájdeme pešo, odtiaľ sa dostaneme domov autobusom. Otec si vylial z čižiem vodu, ja som si v nich nechal radšej starú zohriatu, a do videnia, kravka!

Stĺpik autobusovej zastávky stál pod neónovým svetlom pred hostincom. Prvý raz sme videli jeden druhého v plnej kráse. Ani sa nečudujem, že ľudia kedysi verili na vodníkov, rybári im k tomu poskytovali iste dosť očividných dôkazov. Najbližší autobus nám mal ísť o pol desiatej, mali sme hodinu času.

„Zatelefonujeme mame," povedal starší vodník a vošiel do hostinca.

V kužeľoch reflektorov sme si obzerali cestu, po ktorej sme pred hodinou šli opačným smerom. Na niektorých úsekoch už ani cestou nebola. Pretekali cez ňu potoky kalnej vody.

„Teda ťahať by som vás tadiaľto nazad nechcel," poznamenal na jednom úseku dlháň.

Nemusel nás o tom presviedčať. Zmocňovalo sa ma čoraz väčšie napätie, v akej situácii nájdeme kravku. Zlé tušenie sa zmenilo na zlú skutočnosť. Počas našej neprítomnosti odštiepil sa z pôdy ďalší pruh. Jedno koleso bolo úplne vo vzduchu.

„Čo sa dá robiť," povedal otec. „Ešte šťastie, že je poistené."

„Dostaneme sa z toho," upokojil ho s úsmevom dlháň.

Skôr ako sme sa nazdali, vrátil sa do svojej škodovky a zacúval pred kravku. Potom odviazal lano od topoľa a pripevnil ho k škodovke. Otca vtisol kravke do brucha a mne prikázal zájsť nabok.

Škodovka sa pohla dopredu. Lano sa napínalo a kúsok po kúsku ťahalo tvrdohlavú kravku priepasti spred papule. Asi po desiatich metroch škodovka postála. Keď z nej dlháň vystúpil, zdal sa mi o hlavu vyšší, ako v skutočnosti bol.

Potom sa nás pokúšal roztiahnuť. Po niekoľkých neúspešných pokusoch to nechal a rozhodol sa prísť na fígeľ elektrického okruhu. Nepretržite nás sprchovalo, a keď zadul vietor, preliali sa na nás zo stromov sudy vody.

„Ramienko rozdeľovača. Prasknuté, pozrite!" povedal, keď konečne objavil príčinu poruchy. „Náhradné nemáte, čo?"

Otec prikývol.

„Dajte teda znova lano," povedal dlháň bez uvažovania. „Odtiahnem vás domov."

„Nie! To nemôžem od vás chcieť," protestoval otec.

Ani keby nebolo prekážky, ktorá by dlháňa prinútila vzdať sa. Sedel som vedľa neho. Potoky, čo sa predtým valili cez cestu, tvorili už jedinú rieku. Škodovka však postupovala ako tank.

„Veru som nemyslel, že to tá sýkorka dokáže," povedal veselo, keď sme zdolali poslednú prekážku, strmý breh.

Hlavné prekvapenie nás čakalo, keď sa chcel otec s dlháňom v garáži vyrovnať.

„Neurazte ma, prosím vás!" odmietol prijať peniaze. „Splatíte niekomu inému."

Ani na benzín si nevzal. Zrazu sa veľmi ponáhľal. Podal nám ruku a otec bezmocne kýval za odchádzajúcou škodovkou dvoma stokorunáčkami ako zelenými zástavkami. Rovnako nám kýval v Dvorníkoch muž s dievčatkom.

Z televízneho filmu sme zastihli naozaj iba koniec. Robinson už stál na lodi medzi ľuďmi a pozeral na svoj vzďaľujúci ostrov.

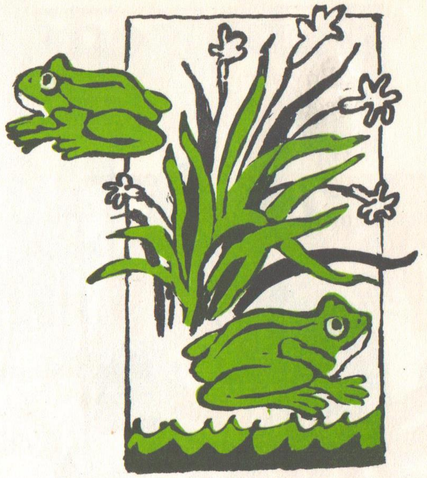

Prečo rosničky kŕkajú

KÓREJSKÁ ROZPRÁVKA

Žila raz dcéra žabka so svojou matkou rosničkou. Bola však veľmi neposlušná. Keď jej mať povedala, aby išla na východ, zamierila na západ. Keď jej kázala, aby sa hrala na kopci, odbehla k rieke. Nikdy neurobila to, čo jej mať povedala.

Keď matka rosnička zostarla a cítila, že zomrie, zavolala si dcéru a povedala jej: „Keď umriem, nepochovaj ma na kopci. Pochovaj ma na brehu rieky."

Lenže ona to myslela naopak. Chcela odpočívať na kopci. Dcére to povedala preto, lebo sa nazdala, že neposlušnica ju isto nepochová pri rieke, aby jej urobila naprotiveň.

Keď matka rosnička zomrela, dcéra žabka veľmi žialila, hoci za živa matku nikdy neposlúchla. Ľutovala svoje správanie a zaumienila si, že aspoň teraz poslúchne matku a vyplní jej poslednú vôľu. Dcéra žabka vzala matkino telo, odniesla ho na breh rieky, vykopala jamu a tam ju v slzách pochovala.

Odvtedy sa žabka starala o matkin hrob. A najmä vtedy, keď nastalo obdobie dažďov. Bála sa, že voda odplaví hrob. Preto rosnička vždy kŕka, keď prší.

Prel. JOZEF GENZOR

Bubo sedí na dube

JIŘÍ ŽÁČEK

Dobré ráno

Sloník! Keď ti slniečko
stúpi ráno na viečko,
neplač,
veď to nebolí,
a bež chytro do školy!

Mača

V plote diera —
dierou včera
mača vliezlo do sadu,
gúľalo si
kvapku rosy,
malo dobrú náladu.

Jarná riekanka

Zima, zima,
zmeň sa v nič,
lebo ináč vezmem bič!
Odvlečiem ťa za pačesy
za tie hory,
za tie lesy —
až sa vrátim späť,
kožuch zhodím hneď.

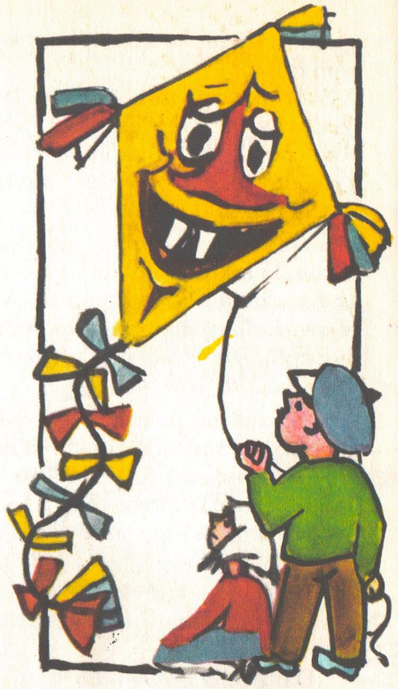

Púšťanie draka

Počuj, drak,
si ozaj drak?
Hudry, hudry,
je to tak.
Vari máš chrup dračí?
Dva zuby —
to stačí.
A čo nimi hryzieš rád?
Princezien mám plný sklad!
Ach, ty luhár —
ja veru
viem, že si len z papieru!

Aprílová škola

Navštívme dnes spolu
aprílovú školu —
žiaci-poškoláci smelo
skúšajú tam učiteľov.

Keď učiteľ chytí päťku — asi
vytrhá mu doma synček vlasy.
Nestane sa to, čo práve vravím,
iba učiteľom holohlavým.

Bubo

Bubo sedí na dube,
ktorý v lese stojí.
Straší deti: „Bububé!“
A potom sa bojí.

Čo mi povedala myš

Chválila sa myška:
„Šla som
na nočný lov mačiek s lasom.
Všetky mačky, čo kde sú,
hrbili sa od desu.

Tie mačky mám doma všetky
zavreté do veľkej klietky.
Mám ich doma všetkých päť —
spravím si ich na obed.“

Eskimácka abeceda

Eskimácka abeceda,
to je krásna veda:
sánkovanie, guľovanie
a lov na medveďa.

Eskimáci deti
do škôl z ľadu vedú ...
učia sa tam
eskimácku abecedu.

Prel. ĽUBOMÍR FELDEK

Noc

ZDENĚK RÉRYCH

Nastala noc. Vyzerala ako obrovský lekvárový koláč pocukrovaný hviezdami, s veľkou bielou mandľou — mesiacom — uprostred.

„Aká som krásna," kochala sa noc pri pohľade do zrkadla. „A budem krásna ešte dlhé a dlhé roky, veď som sa práve narodila."

Ale nebola. Lebo onedlho kdesi ďaleko na východe vyskočilo zo svojej zlatej postieľky slnko. A pretože slnko, vždy keď vyskočí zo svojej zlatej postieľky, je veľmi maškrtné, zlízalo z noci celý ten lekvár pocukrovaný hviezdami aj s tou veľkou bielou mandľou ... mesiacom uprostred.

Márne noc bedákala, márne horekovala. Maškrtné slnko sa nedalo uprosiť.

A bolo to tak lepšie. Lebo všade hneď rozkvitli kvety, rozospievali sa vtáci a steblá trávy si šepkali tenulinkými hláskami: „Je ráno, je ráno, je ráno."

Prel. VIERA LORENCOVÁ

Krpček a Labka

P. SAULIN

Moja lajka Ostrozubka zahynula v horách. Hnala sa za kunou a narazila na svorku vlkov. Tie ju v okamihu roztrhali.

No akáže je to poľovačka bez psa, najmä v horách!

Prišiel som do kolchozu Horské končiare za medvediarom Muchamedom. Vošiel som, pozdravil sa s ním a začal som ho prehovárať:

„Prepusti mi svoju Plamienku!"

Tak sa volala jeho ryšavá poľovnícka lajka.

Muchamed riekol:

„Čo sa mi ty vysmievaš, milý človeče? Čo budem za poľovníka v uralských horách bez dobrého psa?"

Prehováral som ho, ponúkal som za Plamienku toľko, čo stojí jedna krava, ale Muchamed mi nechcel prepustiť svoju lajku za nič na svete.

„Ak chceš," povedal, „predám ti šesťmesačné Plamienkino šteňa."

Potom ma zaviedol do drevárne a vypustil z nej tri ryšavé huňaté guľky, jedna živšia ako druhá.

Šteňatá skákali, hrali sa na dvore, túlili sa ku mne, pýtali sa na ruky. Vybral som si to najhuňatejšie, ohnivočervené, s končistou, akoby lišacou papuľou. A dal som mu meno Krpček.

Keď som prišiel z práce, Krpček pribehol vždy ku mne, vyskakoval mi prednými labkami na prsia, pokúšal sa olízať mi tvár. Keď sme chodili s Krpčekom po uliciach, chlapci bežali za nami a kričali:

„Ujko, daj nám líštičku!"

Keď som išiel na poľovačku, nastúpil som do električky, Krpčekovi som povedal „dopredu" a on bežal za vozňom po koľajniciach.

Pri stanici Krpček čakal, kým vystúpim z električky.

Vo vlaku som ho nemusel priväzovať. Stačilo povedať: „Krpček, pod lavicu!" a už sa skrútil do klbka pod sedadlom.

Z poľovačky som sa vracal ustatý. Aby nemusel ísť Krpček po Moskve pešo, otvoril som plecniak a rozkázal: „Vlez!" Potom som nasadol do električky, plecniak uložil do kútika a viezol sa domov.

Raz začiatkom mája som sa vybral s Krpčekom do lesa na prechádzku. Bol teplý deň. Keď sme prechádzali cez líščí úšust, Krpček zabrechal. Pozrel som sa do úšustu a vidím: pes stojí tesne pri líščej diere a pritíska k zemi malú líštičku. Rýchlo som zbehol k diere a skríkol na Krpčeka:

„Daj!"

Krpček neochotne pustil líštičku. Vzal som ju domov, vpustil do izby a Krpčekovi som rozkázal, aby si ľahol do kúta. Líštička podišla ku Krpčekovi a ľahla si vedľa neho.

Líštičku som nazval Labka. Kŕmil som ju teplým mliekom z fľašky, na ktorej bol cumlík. V debničke som spravil podstieľku z vaty a tam som na noc uložil Labku. Ale z Labky sa vykľul hrozný uplakanec, takže som v noci nemohol pre ňu spávať.

Asi o dva týždne začala Labka jesť mäso a ovsenú kašu

z jednej misky s Krpčekom. Pes a líštička si po jedle navzájom olizovali papuľky. Tak sa skamarátili, že spolu jedli, pili, spali.

Labka bola už celkom krotká: chodila za mnou po uliciach spolu s Krpčekom.

Raz som sa vybral s Labkou a Krpčekom do lesa. Myslel som si, že Labka ujde, ale tá sa od Krpčeka ani nehla. Krpček našiel v kríkoch prepelice a hnal ich smerom ku mne. Labka sa prikradla ticho, ako líška k vtákom, znehybnela, a keď vtáky vzlietli, skočila. Odvtedy som chodil do lesa s Labkou a Krpčekom.

Pri poľovačke na kačice Krpček plával za kačicami, ponáral sa za nimi do hĺbky. Labka behala po brehu a nijako sa nevedela odhodlať plávať za Krpčekom.

Ako vznikli višne

MARTIN NOCIAR

Žil raz človek, ktorý mal taký veľký čerešňový sad ako v hore stromov rad. Tento človek bol náramný skupáň. Keď začali čerešne v jeho sade-rade dozrievať, vpustil doň psov-zúrivcov, ba sám sa z neho ani krokom nepohol. Dňom-nocou v ňom vystával, na ľudí, čo prechádzali okolo, zazeral, vtáčiky-letáčiky skalami plašil, včely-osy dlaňami zaháňal. A keď nezazeral, neplašil a nezaháňal, tak do prasknutia hlavy rátal, počítal, o koľko bohatší sa domov z čerešňového trhu vracať bude.

„Hej, dobrý človek," prerušil raz jeho stráženie-rátanie vetchý starček, „nože obdaruj pútnika, dožič mu za dlaň sladosti čerešňovej."

Zazrel skupáň na starčeka, hnevlivé slovo z úst vypustil, psov-zúrivcov k sebe privolal. No potom predsa len na posmech sveta jednu čerešňovú bobuľku nezrelú starcovi cez plot na cestu prehodil.

Zohol sa starček mlčky po podarúnok. Ofúkol ho, oprášil, do úst položil, urazené slovko nepreriekol. No keď boháč-skupáň šiel sa zájsť smiechotom-chechotom nad jeho tvárou kyslastou, nezdržal v sebe trpkosť a takto povedal: „Ty mne jednu kyslú, ja tebe všetky."

Ešte väčšmi sa boháč nad pomätenou starcovou rečou rozosmial, ani prestať nemohol. Ale keď na trhu kupci veľkí i malí pri okoštovke jeho úrody kyslasté tváre ukazovali, peniažky za červené bobuľky nevymieňali, zaraz bol smiechotu-chechotu koniec.

Svitlo vtedy boháčovi-skupáňovi, starčekove slová pochopil. A aby aspoň aké-také bohatstvo nahonobil, cenu čerešní-višní popustil. No ľudia mu i tak chrbát ukazovali, od jeho košov sa odvracali a k sladkým čerešňovým kôpkam iných hospodárov mierili.

MÁRIA TOPOĽSKÁ

Fujara

Pýtal sa komárik komára,
akýže nástroj je fujara,
za letných večerov v rákosí
hrať na nej že by sa pokúsil.

„Fujara, syn môj, fujara?
Na tej sa hrávalo za stara,
dnes komár šlágre brnká si,
s gitarou nad vodou dubasí!“

Autobus je na to

Nevystúpme ešte, tato,
dáždik robí z hliny blato,
i keď sme s ním kamaráti,
frkne mi ho na kabátik,
zablatí mi biele čižmy.
Prečo čierne nekúpiš mi?

Seďme ešte, seďme, tato,
nielen pre ten dážď a blato,
strašne rád mám vozenie,
autobus je predsa na to,
nevystúpme, ešte nie!

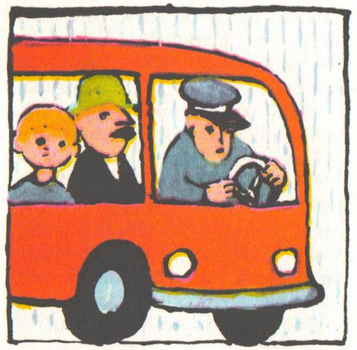

Keď Labka podrástla, stále častejšie odbiehala do lesa a dlho sa nevracala. Zakaždým som si myslel, že sa už nevráti.

Raz na jeseň sa tak aj stalo. Keď už z Labky bola veľká ryšavá líška, utiekla do lesa a viac sa nevrátila.

Šiel som s Krpčekom dlho po jej stope, ale keď som na snehu zbadal popri Labkiných stopách cudziu líščiu stopu, uviazal som Krpčeka na vôdzku a vrátil som sa domov.

Spočiatku mi bolo za Labkou smutno, no potom som si zvykol.

Veru dobre, že Labka odišla s divou líškou.

Teraz je na slobode.

Prel. ELENA LINZBOTHOVÁ

Čertovský poľovník

ŠTEFAN MORAVČÍK

V cajlanskom revíre bolo pytliakov ani maku.

Vykračoval si pytliačik po poli, zbadal zajaca, bum — a zajac bol jeho. Zbadal srnku? Zaiskril očami, zamieril a bác! Srnka bola jeho. K zemi sa skladali lane a jelene, srnce aj diviaky.

Nečudo, že nikto nechcel ísť do tohto revíru za hájnika. Gróf sa mohol uzúfať, smelého chlapa nenašiel.

„Keby sám čert prišiel, aj toho by som vzal do služby!“ povedal raz gróf.

Len čo tie slová z úst vypustil, chlap zabúchal na dvere.

„Voľno!“

Vošiel chlap ako hora, čierny a vysoký.

„Počul som, že hľadáte jágra. Dáte mi to miesto?“

„Dám. Ako ti vravia?“

„Samihel.“

Ukázal sa v krčme a chlapi sa mu smiali. Čo vraj má za starú rachotinu. To že je flinta? S tou môže leda vrabce strašiť...

Samihel mal starodávnu pušku na kremeň s panvičkou. Nedal nič na posmech, kývol na chlapov a hneď im aj predviedol zopár kúskov. Na tristo krokov trafil džbán, jabĺčko aj ihlu. Tak dal pytliakom výstrahu.

Ale pytliackemu nosu vonia pušný prach viac ako rozmarín. Vybrali sa pytliaci na jelene. Prídu k čistinke, vidia sedem krásnych kusov a už aj nabíjajú.

Spoza bútľavého duba vystúpil zrazu Samihel a vraví:

„Už vás mám, vtáčkovia! Za každého jeleňa jedna duša do pekla. Len skúste strieľať!“

Pytliaci skríkli: „To je sám čert! Diabol v ľudskej koži! Do čiernej knihy je zapísaný!“

Vzali nohy na plecia a utekali, ako vládali. Povesť o čertovskom poľovníkovi rozniesli po celom kraji.

„Ani mu z očí dobre nevyzerá,“ šuškali si babky.

„Krivý čert s reťazou!“ vykríkali za hájnikom deti.

Pytliaci sa zaprisahali, že Samihelovi pošlú guľku, cvrnguličku pomstivú. Počkali si ho.

Samihel si vykračuje po lese, pohvizduje si, lebo má radosť, že je v hore pokoj. Veveričky šantia, zajace hopkajú, srnky sa spokojne prechádzajú so sŕňatkami. Horár tenučko zapískal a srnčia rodinka pricupkala až k nemu.

Tu z čista jasna tresla rana ako z dela. Guľka len tak fukla Samihelovi okolo ucha. Vyplašené srnky sa rozutekali.

ZUZANA ZEMANÍKOVÁ

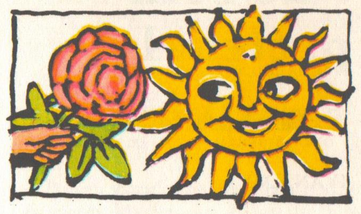

Slniečko

Slniečko, slniečko,
podávam ti rúčku,
svieť na našu lúčku.

Podávam ti sklíčko,
svieť na moje líčko.

Podávam ti kvet,
svieť na celý svet.

Nezbedník

Pozrite sa na Paľa!
Čo som sa mu nasmiala!

Má klobúčik z lopúcha
a čižmičky z blata,
keď na hrniec zabúcha,
každá myš ho poslúcha,
vrabce kričia rata!
A rýchlo sa stratia.

Ako som sa pretekal s dedkom

IVAN KMEŤ

Môj dedko si zakladal na všeličom. Ale najväčšmi na starom vojenskom remeni do nohavíc, ktorý bol taký dlhý, že sa ním skoro dva razy opásal.

„Keď sa mi zoderie tento remeň, pominiem sa aj ja," hovorieval dedko a remeň si opatroval ako oko v hlave.

„Dedko, požičaj mi ho," vedel som ho otravovať do úmoru, pretože som sa chcel s remeňom popýšiť pred chlapcami. „Dedko, nebuď taký..."

„Ja ti dám takého," zastrájal sa dedko a na remeň si dával ešte väčší pozor ako dovtedy.

Pochopil som, že drankaním nedosiahnem nič a že musím ísť na dedka ináč.

A tak raz popoludní, keď pochrapkával na diváne, prikradol som sa k nemu, povytiahol som mu z nohavíc remeň a fik z neho kusisko.

Dúfal som, že dedko na to tak skoro nepríde. Ale prerátal som sa.

Len čo vstal a chcel si povytiahnuť nohavice, zistil, čo sa stalo. V tom okamihu sa mu fúzy naježili ako kocúrovi, keď zo stromu prská na psa, a tak som nečakal, kým ma začne obšívať, ale fuk von dvermi.

Lenže dedko za mnou.

Prebehol som dvorom a vonku na ulici som zastal, dúfajúc, že je už po najhoršom. No keď som zazrel dedka vybehnúť s odrezaným remeňom v ruke, ozlomkrky som sa pustil utekať ďalej po ceste.

Bežal som ako divý, ale dedka som mal stále v pätách. Už-už ma doháňal, keď som pri bufete zbadal bicykle murárov, čo si sem odskakovali na pivo.

Rýchlo som skočil k jednému, vysadol naň a popošiel pár metrov.

Tresol druhý výstrel — fik! Odrazil hájnikovi pierko zo širáka.

Tresol tretí výstrel — ale to už Samihelova flintička potrestala bezočivého pytliaka. Chlapi v húštine sa poľakali, zdupkali kade ľahšie. Z pomsty nebolo nič.

Išiel hon za honom, poľovalo sa jedna radosť. V cajlanskom revíre bolo zajacov, srncov a jeleňov ako ešte nikdy. Pytliaci sa báli vkročiť do lesa, ktorému vládne diabolský hájnik.

„S čertom hrá!" nieslo sa od ucha k uchu, keď sa ukázal Samihel. Horár to všetko počul a videl, ale nič nepovedal.

Zišlo sa panstvo zo široka-ďaleka a začala sa poľovačka. Sotva statný Samihel zatrúbil na akejsi čudesnej trúbe, jelene a srnce sa hrnuli pod pušky rozostavaných pánov.

„To smrdí čertovinou!" pomyslel si gróf. Obrátil sa k horárovi a vraví: „Ako to, že ťa zver poslúcha?"

„To je maličkosť," zasmial sa tajomný horár. „V lese som vyrástol, rozumiem zvieratám. Poznám ich reč, stopy a zvyky. Nikdy nijakému zvieraťu neublížim, preto sa ma lesné tvory neboja."

Ale gróf neveril, stále mu to vŕtalo v makovici. V nestráženej chvíli schytil Samihelovu pušku, vzal z nej kremienok a namiesto neho položil kúsok kožky zo slaninky.

„Tak! Teraz uvidím, či si čert!"

A už sa aj valí ohromný kanec rovno na grófa!

„Zlož ho!" kričí gróf na svojho hájnika. Samihel nemeškal a bum. Kanec sa zvalil ako podťatý.

Gróf si vypýtal od Samihela pušku a pozrel sa na kohútik. Zbadal kus opálenej kože a vystrašene sa pozrel na horára.

„Tak predsa! Počuj, horár, ty si pekelník, nečistá sila," vraví mu.

„Nie sú v tom nijaké čary," smeje sa Samihel. „Videl som, ako ste mi zamenili kamienok kožkou, nuž som si dal na ňu druhý kremeň. Ale keď si myslíte, že som bosorák, aj tak dobre. Môžete to rozchýriť, aspoň sa ma pytliaci budú ešte viac báť."

Horár sa zasmial, a grófovi prebehol mráz po chrbte. Nemal pokoja, pokým čudesného poľovníka neprepustil zo služieb.

Samihel veru nerád odchádzal. Ľúto mu bolo svojich zvieratiek, prirástli mu k srdcu. Ale pán bol neúprosný. Samihel si vzal flintičku a stratil sa, akoby sa pod zem prepadol.

Ešte dlho sa rozprávalo, že prišiel poňho čierny koč a odviezol ho do pekla. Za kočom zostala ohnivá čiara a toľko dymu ako z vyhorenej zápalky...

Potom som zastal, zasmial som sa dedkovi do očí a zatiahol:

„A teraz ma nechytíš, nechytíš..."

„Ja že ťa nechytím?" dychčal dedko a bral sa aj on k bicyklom.

„Nechytíš, nechytíš, lebo si starý," zatiahol som ešte raz.

„Veď len počkaj," zahrozil mi dedko. „Veď ti ja ukážem, kto je starý."

Potom vysadol na bicykel a poďho za mnou. Myslel som, že mu utečiem ako nič, ale už o chvíľu som cítil za sebou jeho dych. V tej chvíli som už videl, ako sa na mňa zaháňa remeňom, ale dedko iba zafučal: „Tak ťahaj, starček," a prefrčal okolo mňa ako strela.

Kým som sa z toho spamätal, mal dedko predo mnou už poriadny náskok. Ale aj tak som ho čoskoro dostihol. Potom sme dlhý úsek ťahali tesne vedľa seba.

„Pokiaľ sa pretekáme, dedko?" obrátil som po chvíli k nemu spotenú tvár.

„Po bufet," zalapal dych dedko, no vzápätí sa postavil na pedále.

Ľudia, čo nás videli, zľaknuto uskakovali z cesty a veľavýznamne si poťukávali po čelách.

K bufetu sme dorazili navlas rovnako.

„Nie je to už pre mňa," povedal dedko, keď zosadúval z bicykla, a smutno dodal: „Asi som už naozaj starý."

„Ale kdeže," povedal som, „ty si vyhral, dedko."

„Ja?" čudoval sa.

„Pohol som sa skôr," rozmrzene som povedal.

„Fakt," spomenul si dedko a celou cestou domov sa šťastne usmieval.

Kľúče od mesta

BRATISLAVSKÁ ROZPRÁVKA

KAPITOLA DVANÁSTA,

v ktorej Martine pomôže tikajúca vizitka

„Vraj vás mám zaviesť k nejakému hodinárovi," začal rozhovor študent. „K veľkému, či malému?"

„Vôbec nezáleží na tom, akej bude postavy," vraví Martina.

„Veď ani nejde o postavu," vysvetľoval študent. „Veľkým hodinárom sa nazýva majster, čo robí vežové a izbové hodiny. A malým ten, čo robí hodinky vreckové."

„My teda potrebujeme veľkého, ujo," ozval sa Ivko.

„No dobre," vraví študent a oči sa mu zabúdajú na Martininej tvári.

Zastali na Konventnej ulici pred dverami, nad ktorými visela tabuľa: Juraj Gebrecht, hodinár.

„Boli by ste taký dobrý a zavolali majstra?" poprosila Martina študenta. „My nemôžeme vojsť dnu."

„Ale? A prečo?"

„Vysvetľovanie by bolo dlhé a veľmi zložité. Nemáme už na to dosť času," povedala dievčina a pozrela na svoje náramkové hodinky. Ukazovali trištvrte na dvanásť. „Ak nám chcete pomôcť..." Modré oči v opálenej tvári hľadeli veľmi prosebne.

„Rá-rád vám pomôžem," zajachtal študent a zapálil sa.

Vošiel do dverí, dosť dlho tam pobudol a vrátil sa sám.

„Pre-prepáčte," vysvetľoval v pomykove, „ale majster Gebrecht vraj nechodí za zákazníkmi. Vždy len zákazníci za ním, aj tí najváženejší," vyhabkal a celý pritom očervenel.

Martina si odopla náramkové hodinky a podala mu ich:

„Choďte, prosím vás, ešte raz a povedzte mu, že jeho radu súrne potrebuje majiteľka týchto hodiniek."

Teraz to už trvalo len chvíľu. Z dverí vyšiel majster Gebrecht, šedivý, suchý, bledý.

„Slušná práca, tieto hodinôčky," držal ich na dlani. „Akože sa volá majster? Prim? Jemná cudzokrajná robota. Som rád, že som si ich mohol pozrieť. Nech sa páči! A akúže radu potrebujete odo mňa?"

Martina sa rozhovorila o hodinách, ktoré hľadajú. Opisovala, aký majú tvar, farbu, ako je vyzdobený ciferník. Ivko ju doplňal:

„A navrchu, ujo majster, majú také ozdoby ako šachové figúrky. A ukazujú nielen hodinu, ale aj deň a hviezdu. Vlastne nie hviezdu, ale mesiac."

„Počúvam vás, počúvam," vraví majster, „a myslím si: kde len títo mladí mohli vidieť moje hodiny? Veď som ich len včera dohotovil a dosiaľ stoja v mojej dielni."

„A majú aj ligotavú lopatku, čo sa kníše popred nos?"

„Akože! Vari by také hodiny mohli byť bez kyvadla? Nech sa páči na ne pozrieť."

„Lenže my sme tie hodiny videli v čase, keď už niet nijakých grófov a kniežat."

„Cha!" hodil rukou Gebrecht. „Neverím ja, že by raz prišiel taký čas!"

„Ba príde, pán majster. A vtedy sa paláce Esterházyovcov, Mirbachovcov a Grasalkovičovcov premenia na múzeá, obrazárne a domy pionierov."

„Potichšie s takými rečami!" zahriakol ju hodinár. Študent mlčal, no znepokojene sa obzeral, či nezačul dakto tie slová.

„Nemôžeme, pán majster," vraví Martina a líca jej blčia ani v horúčke. „My sme už vaše hodiny videli v múzeu."

„Nuž to je teda úplný omyl, slečinka!" riekol majster ochladnutým hlasom. „Hodiny som urobil pre knieža Esterházyho, a nie pre akési múzeum. Okrem toho sú tu. Ešte sa z mojej dielne nepohli ani na okamih."

„Viete, slečinka, grófi boli aj budú," pokračoval Gebrecht. „Kdeže by sa tak odrazu podeli? No... a načo ste ma vlastne volali?"

„Môj brat, tento tu, obdivoval v múzeu vaše hodiny, pán majster. Ba do nich aj vošiel, prepáčte mu to, a zabudol si tam čiapku. Bielu, so zelenkavým šiltom. Bez tej čiapky sa nemôže vrátiť domov," vysvetlila stručne Martina.

„Vy ste sa načisto zbláznili!“ poklepal si majster po čele.

„Buďte taký láskavý, pán majster, aj vy, pán študent, a pozrite sa do tých hodín. My tu počkáme.“

„Že som sa ja vôbec pustil do reči s pomätencami!“ krútil majster hlavou na tenkom krku. „Sprostosti počúvam, robotu si meškám!“ Zvrtol sa a vošiel do dielne, ani sa už na nich neobzrel.

Študent sa hanblivo dotkol Martininho pleca, ani čo by chcel povedať: Ešte som tu ja. A vošiel za majstrom do dielne.

O chvíľu stáli obaja vo dverách, celí ohromení. Majster držal na dlani plátennú čiapku so zelenkavým šiltom.

„Bola tam!“ povedal zachrípnutým hlasom. „To vari znamená...“ dodal majster a hlas mal ešte stále zachrípnutý.

„Pravdaže,“ riekla Martina a hlas jej až tak svietil. „Znamená to, majster Gebrecht, že vaše krásne hodiny budú žiť oveľa dlhšie ako všetci Esterházyovci a ako všetky prešporské urodzené panstvá. Ďakujem vám nastokrát.“ Podala ruku najprv majstrovi a potom aj študentovi. „Veľmi ste nám pomohli. A teraz by sme sa mohli vrátiť domov hoci cez tieto vaše dvere.“

Chytila Ivka za ruku a prekročila s ním prah. Zavrela za sebou, až sa zvonček nado dvermi tuho rozcengal.

„Čo sú to za hlúposti!“ spamätal sa majster. Vbehol do dielne. Zočil však len tovariša zohnutého nad pracovným stolom, a učňa, ktorý leštil hodinovú skrinku.

„Kde sú tí dvaja?“ kričí.

„Akí dvaja?“ nechápe tovariš. „Sem nikto nevošiel.“

„Naozaj nik, pán majster, ani živá duša,“ dosviedčal učeň. „Iba čo sa dvere samy od seba zavreli.“

Vybehol majster Gebrecht znova na ulicu. Ale aj tá bola prázdna. Len zamyslený študent odchádzal po nej pomalým, clivým krokom.

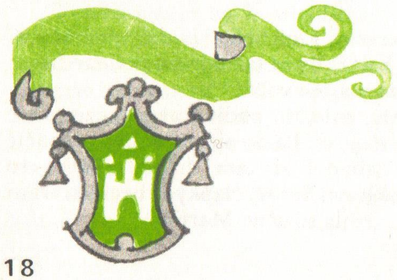

KAPITOLA TRINÁSTA,

v ktorej nezazvoní zvonec, hoci už je koniec

Ešte Martina ani nezavrela celkom dvere, už stáli navrchu schodišťa prikrytého červeným kobercom a po tých schodoch práve schádza skupina opálených dievčat a chlapcov.

„Naši!“ vykríkla Martina.

Obaja sa hrnú k nim. Martina nadšene objíma postavu, čo ide na samom konci, a pochabo sa s ňou vrtí. Úzka plocha schodov nie je však súca na taký telocvik. Dvojica sa zakolíše a padá dolu, kde ich so smiechom zachytia tí prední.

„Čo to znamená, Martina!“ vraví prísne učiteľka. „Nie dosť, že si sa z exkurzie uliala, ešte robíš aj nepríjemnosti! Kde si vlastne bola aj so svojím bratom?“

Martina hľadí na ňu rozžiarenými očami.

„Och, súdružka učiteľka, aká som šťastná, že vás počujem!“

„No to je už priveľa!“ urazila sa učiteľka. „Spýtala som sa ťa, kde ste boli!“

„My sme, prosím, zablúdili,“ pokúsil sa vysvetliť Ivko.

„Zúfalo sme vás hľadali,“ pokračovala vážnym hlasom Martina. „Pochodili sme všetky končiny, ale zakaždým sme otvorili nesprávne dvere.“

Žiaci vybuchli v smiech a učiteľkina tvár ešte väčšmi sprísnela.

„Nehnevajte sa na mňa, prosím,“ pozrela na ňu úprimne Martina. „Nebol v tom nijaký zlý úmysel. Niekedy v príhodnejšej chvíli vám rada vysvetlím, ako sme s bratom za krátky čas pochodili celú Bratislavu v priestore i čase, hoci sme ani nemali zlaté kľúče od mesta.“

V jej pohľade i hlase bolo čosi, čo presviedčalo.

Za ten čas už žiaci vyšli na námestie. Tam dostali rozchod a rýchlo sa rozpŕchli každý svojou stranou.

Len Martina s Ivkom si sadli na lavičku pod dávno odkvitnutým orgovánom a hľadeli okolo seba tak dychtivo, akoby boli na tomto námestí prvý raz v živote.

(Koniec)

Písala MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

ILUSTROVAL MIROSLAV CIPÁR

Sedmokráska a pneumatika

NATAŠA TANSKÁ

„Er päťka žerie len šesť,“ povedal Ľubo a šmaril tenisku na ohradu. Teniska sa odrazila ako lopta a dopadla nazad k Ľubovej nohe.

„Táraš,“ povedal Bico stručne. Ležal naznak v tráve a pozoroval, ako Ľubo vytrvalo hádže tenisku do diery v ohrade. Ešte vždy dúfal, že sa teniska v diere zachytí.

„Ty táraš,“ odpálkoval Ľubo. „Ja to musím vedieť, keď máme er päťku. V meste žerie deväť a vonku šesť.“

„Kým je nová,“ ozval sa Martin.

„Do er päťky sa nič nezmestí,“ povedal Bico a tiež skúsil hodiť vlastnú tenisku do diery. „V našej lade sa vozíme všetci aj s babkou a so psom.“

Teniska sa odrazila a priletela späť k Bicovi. Bico sa obul.

„Ináč predný náhon je lepší,“ zamyslel sa Martin.

„Somarina,“ povedal Bico, „je to jedno.“

„Čoby. Zadný vynáša,“ povedal Martin.

„Čo robí?“ spýtal sa Maťo. Doteraz čušal.

Čušal a vravel si, to nič, musím to vydržať. Jednoducho budem čušať. Už som to vydržal toľko ráz. Už tak dlho sa mi darí tú vec zatajiť, prečo by sa to nepodarilo tentoraz?

Zatiaľ sa všetko darilo.

Maťo vedel, že až sa poobede stretnú s chalanmi za ohradou, budú najprv chvíľu kopať do lopty a až potom, keď sa pľac definitívne zaplní vracajúcimi sa autami, stiahnu sa na brvná a začnú reči.

Na pľac prifrčalo prvé auto. Vracajú sa z roboty otcovia, čo končia o tretej. Auto zahrabalo kolesami, rozvírilo prach a prikvačilo prednou pneumatikou sedmokrásku, na ktorú sa Maťo práve pozeral.

Škodovka.

Tak sa to ešte nezačne. Škodovku už majú rozobratú na kúsky. O tej sa už nerozprávajú. Ale len čo príde nejaké zahraničné auto...

Maťovi sa zovrel žalúdok.

Dokedy bude musieť takto trpieť? Ako dlho môže ešte trvať, kým zbadajú, že nikdy nič

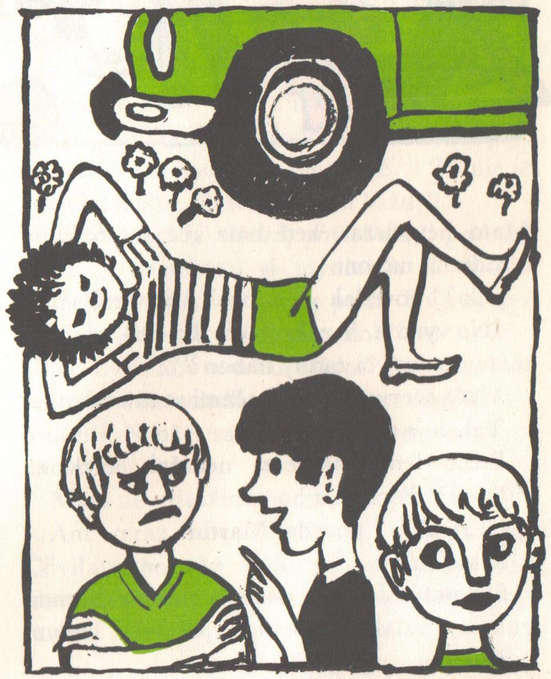

nevraví, keď príde reč na autá? Maťo sa do tejto štvrte presťahoval pred mesiacom...

Slnko, prečiarknuté televíznou anténou, sadalo za vežiak. Chalani hádzali tenisky do diery v ohrade, kým posledné miesto na pľaci nevyplnila er päťka. A vtedy, po prvý raz,

Maťo nevydržal, keď bola reč o prednom a zadnom náhone!

„Čo?“ povedal. „Čo robí? Ako vynáša?“

„No vynáša. V zákrutách. To cítiš, nie? Vy máte predný, či zadný náhon?“

Maťo očervenel, pred očami sa mu zatmilo.

Tak, a je to tu.

Prečo len, pánafera, nedržal jazyk za zubami?! Pochytila ho panika.

„Tak aký?“ povedal Martin.

Maťo čušal.

Sedmokráska, zavalená ozrutnou čiernou gumou, volala o pomoc jediným bielym lupienkom.

„Ty nevieš, aký máte náhon?“ povedal pomaly a zreteľne Bico a nadvihol sa na lakťoch.

„My nemáme auto.“

Bico si sadol.

Ľubo držal tenisku a zabudol ju šmariť.

Martin vydal zvuk, ktorý napodobňoval haváriu zo zvučky Zákruty. Bolo to jeho parádne číslo.

„Predali ste ho?“ povedal Martin.

„Nie,“ povedal Maťo. „Nemáme auto.“

„Prečo?“ pýtal sa Martin.

„Neviem,“ povedal Maťo.

Ľubo si poklopkával teniskou o bosú nohu:

„Čo robí tvoj otec?“

„Hrá vo Filharmónii.“

„Tvoja mama je zamestnaná?“ zavrčal Bico.

„Hej.“

Chalani na seba zagánili a Maťo zrazu pocítil, že je celkom sám.

„Ahojka,“ povedal, „musím už ísť.“

Chalani sa za ním pozerali a on to vedel, hoci sa neobzrel.

Vydržal až za roh. Tam sa rozreval.

Mama stála v predsieni, oči sa jej ligotali a tajomne hovorí:

„Maťko, poď rýchlo dnu, už ťa čakáme!“

„Prečo?“

„Niečo sme kúpili. Niečo krásne a cenné... a chceme to osláviť s tebou!“

„Niečo... niečo...?“ vydýchol Maťo. Rýchlo sa prezúval.

„Dnes je pre našu rodinu sviatočný deň, vieš? Ja a otec sme po niečom strašne túžili, dlho sme na to šetrili, dlho sme sa na to chodili pozerať, až napokon dnes sme išli... a kúpili. A teraz to oslávime a budeme sa všetci tešiť!“

Maťo vletel do izby:

„Oco?! Je vonku? Pred domom? Ukážeš mi ho?“

Otec položil opatrne prenosku na platňu:

„Prečo by bol pred domom? Je doma!“

„Čo?“

„Obzri sa.“

Maťo sa obzrel.

Chvíľu sa pozeral, potom zatvoril oči a povedal si: to nie je pravda. A otvoril oči.

Bola to pravda.

Na stene visel obraz.

„Nie!“ skríkol.

Ešte nikdy tak nekričal.

„Ste odporní! Načo ste to kúpili, keď ste chudobní!“

Otec s mamou sa na seba pozreli.

„Prečo by sme boli chudobní?“

„Pretože nemáte auto! Každý má auto, len vy nie! Chalani sa mi vysmievajú!“

Bol to hrozný večer a ešte teraz, keď už hodiny odbíjali desiatu, Maťo nevedel zaspať.

Myslel na to, ako kričal a plakal, ako sa otec nahneval a ako ho potom mama vzala do svojej izby a vysvetľovala mu veci, ktorým celkom nerozumel. Každý žije inakšie, vravela, niekto potrebuje súrne auto a niekto rovnako súrne obraz. Najkrajšie na ľuďoch je, že každý je celkom iný a potrebuje niečo iné... To nie je pravda, kričal Maťo, auto má každý!

„Podaktorí ho naozaj potrebujú,“ povedal otec, „a podaktorí si myslia že ho musia potrebovať, lebo sa to tak patrí. Boja sa byť sami sebou. Chcú len napodobňovať iných. Chcel by si, aby som bol takýto? Aby som mal auto len zo strachu, že budem inakší ako ostatní? Nepáči sa ti, že mám odvahu auto nemať?“

Maťo nevedel, čo povedať.

Ani teraz nevedel, čo si má myslieť. Chvíľami bol rád, že jeho otec je inakší ako všetci ostatní... ale potom sa zas búril proti ťarche, ktorú mu tým ukladal.

Spomenul si na obraz, ktorý visel v jedálni, žltý a hnedý, jesenný.

Pocítil tú ťarchu.

Už zasa bude musieť čušať. Nemôže o obraze chalanom povedať ani slovo.

Vedel to. Nemôže.

Šestnásty ročník KMČ

Chlapci a dievčatá, ani sa nenazdáte a budú tu letné prázdniny. No ani prázdniny netrvajú večne, rýchlo preletia a príde nový školský rok. Spolu s novým školským rokom začne sa aj nový — šestnásty — ročník Klubu mladých čitateľov. Pre malých, väčších i veľkých čitateľov budú v ňom postupne vychádzať knihy slovenských i zahraničných spisovateľov: Čepčekovej, Nepila, Molnára, Bodkerovej; veselé i vážne príbehy o deťoch: Kolotoč v hlave, Padu je chlapík, Hodinový kvet, Silas a čierna kobyla; dobrodružné, vedecko-fantastické i dievčenské romány: Záhada ohnivého oka, Tajomstvo troch neznámych, Planéta Alti, Naďa — moja láska, Jana Eyrová; rozprávky a iné výmyselné príbehy: Kiki a Miki, Poľná žienka Evulienka, Čarodejná metla.

Do konca júna má možnosť každý z vás stať sa (pokiaľ ešte nie je) členom Klubu mladých čitateľov a objednať si niektoré zo zaujímavých a bohato ilustrovaných kníh 16. ročníka. Stačí napísať do KMČ, 894 26 Bratislava I.

Aby sa vám ľahšie vyberalo, aby sme vám pomohli pri výbere, pripravili sme na tejto dvojstrane pre vás, milí slniečkári, ukážky z niektorých kníh budúceho ročníka KMČ.

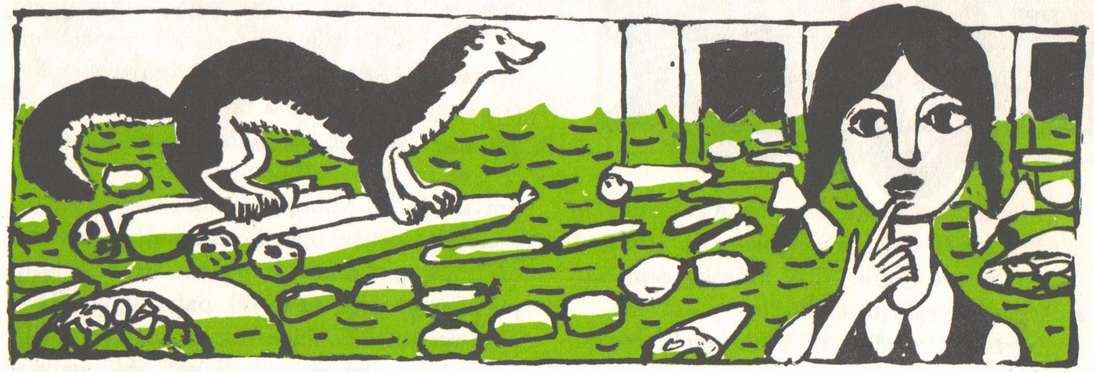

Evulienka fňukala, prebrodila sa chytro na násyp a pozerala, čo sa bude robiť. A robilo sa: prehradená voda začala stúpať a o chvíľu vtrhla oblokmi do obchodu. Skôr ako by sa kto nazdal, naplnila mäsiarstvo ako umývadlo a druhým oknom vytekala. Ale nie sama! Brala všetko, čo v obchode bolo. Najprv mechúry, ktoré mäsiar sušil na tlačenky. Potom safaládky, párky, širokú salámu, suchú salámu a poľovnícku salámu a napokon tlačenky, slaninu a cesnakovú salámu.

„Pánajána, čo som to vykonala!“ zopäla ruky Evulienka, „ja som to tak nemyslela, mäsiarik môj úbohý... ako ti to len vynahradím!“

V tej chvíli však už lasička videla, ako k nej plávajú mechúry, a už-už sa chystala skočiť, že sa niektorého chytí. Ale tu zacítila vôňu safaládok, párkov, salám a ostatných dobrôt a počkala si radšej na ne.

„Sláva Evulienke!“ kričala od nadšenia, keď plávala na plti zo safaládok, „to si dobre vymyslela, ty nemáš hlavu iba na parádu!“

Potom si uvedomila, že je hladná ako vlk. Skôr ako by niekto povedal „mäsiar“, zaraňajkovala si safaládok. Potom skok! na plť z párkov, zadesiatovala si párkov. A tak plávala a plávala, skákala zo salámy na salámu, kŕmila sa a vykrikovala pritom do sveta:

„Nech žije Evulienka, naša záchrankyňa! Sláva Evulienke!“ a ešte iné chvály Evulienke na slávu prevolávala.

(F. Nepil: Poľná žienka Evulienka)

„Taký blázon, čo si vlastného somára odviaže a dá ujsť, je nebodaj dosť pochabý na to, aby kradol aj cudzie deti,“ kričal Prikkie. „A ktovie, čo porobil s Maddalenou!“

To už Padu nevydržal. Vytrhol sa Maddalene a rozbehol sa k Prikkiemu. Maddalena sa pustila za ním.

„Padu! Padu, nechaj ho!“ pišťala.

Všetci dedinčania sa obzreli, keď znezrady začuli Paduovo meno.

„Padu?“ čudovali sa podaktorí.

„Prepánajána,“ zabožekala Maddalenina mama.

Šóntje zostal pokojne učupený na prahu, akoby sa ho celá tá trma-vrma vôbec netýkala.

„Padu-ú...!“ zvrieskla mamka Hilaria, ktorá stála medzi ostatnými obyvateľmi dediny. Pokúšala sa zdrapiť Padua, ale ten sa jej vrtko uhol. Hodil sa na oveľa väčšieho Prikkieho a zvalil ho na zem. Ľudia sa rozostúpili. V náhlom tichu bolo jasne počuť Prikkieho jojkanie a Paduovo dychčanie.

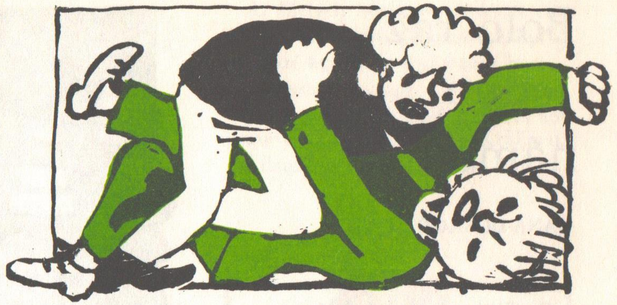

„Ja som blázon, čo? Ja že som blázon, hovoríš? Tu máš, aby si vedel, aký som ja blázon!“

A pri každom slove Padu tĺkol Prikkieho, kam ho len zasiahol. „Luhár! Nehanebný luhár!“

Prikkieho jojkanie prešlo do revu. Bol ohúrený, že sa Padu bránil, a ani mu na um nezišlo údery vrátiť.

(M. Diekmanová: Padu je chlapík)

Lovec vydier pevne zovrel mince v dlani, ale to bolo zrejme viac, ako Bartolin zniesol. Zavrčal a spoza Emanuela sa vrhol lovcovi na ruku, aby mu z nej vyrazil mince a odčinil svoju krivdu.

„To neplatí, to neplatí!“ škrečal, zadržiavaný štyrmi pármi rúk.

Jediným pohybom sa Silas spustil na najspodnejší konár, odtiaľ sa odrazil a uprostred haravary šťastlivo pristál kobyle na chrbte. Kobyla sa strhla od prekvapenia, aký veľký predmet na ňu zrazu dopadol, vyskočila dovysoka s meravo roztiahnutými nohami a muži, čo stáli okolo, zhrozene uhli nabok. Pohľad na chlapca, ktorého pred niekoľkými dňami naložili do Pepeho starej, rozsušenej pramice, ich omráčil a trvalo drahé sekundy, kým si uvedomili, že je to naozaj on, a nie trest boží, ktorý ich postihol.

Vtom sa vrhli ku kobyle, aby ho zhodili. Silas popchol koňa, aby sa postavil na zadné

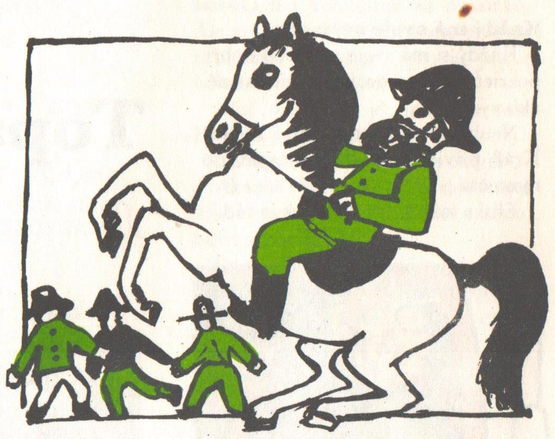

nohy, a použil ho ako zbraň proti nim. Išlo mu o život a o slobodu. Kobyla šermovala kopytami a urobila okolo neho miesto. Potom vyrazili na cestu.

(C. Bodkerová: Silas a čierna kobyla)

Bolo raz jedno námestie

HANA DOSKOČILOVÁ

Do Elišky akoby udrel blesk z jasného neba.

Práve odvtedy, čo pozná Pavlínu, načisto si zabudla hľadať mamičku.

„Poď, lebo inak vystojíš jamu," ozvalo sa za dievčatkom. Bol to hlas otca Kráľa.

„Nechala som ju odísť," zašepkala malá.

„Škoda," zamrmlal otec. „Práve mám tým smerom cestu, mohla sa viezť v nákladiaku."

„Čoby. Mohli sme si ju nechať navždy," povedala Eliška a schovala si mokrý nos pod otcov kabát.

Každý má svoje nešťastie

Každý si má svoje nešťastie dobre pozrieť, či je naozaj také nešťastné, ako vyzerá.

Neubehlo ani štrnásť dní a otec Kráľ priviezol Pavlínu naspäť do mestečka.

Eliška jasá a pán Dolínek je rád.

Topánka

JUOZAS POŽERA

Prekliata vojna. Akoby metlou pozametal, tak prešla trhoviskom. Za polroka nič nezostalo z niekdajšieho trhu, iba ak spomienka, pri ktorej reže v žalúdku a v ústach sa zbieha lepkavá slina. Na začiatku vojny sa tu ešte skvela kopa voňavých bochníkov, kurčatá pečené v ruskej peci na masle, bruchaté krčahy s jantárovým medom, ťažké kusy slaniny, snehobiele vrecia s múkou, koše vajec, paradajok, hrušiek, jabĺk, dlhé vence cibule, kopy cesnaku a dýň... Prekliata vojna.

Vycivená starenka pohármi odmeriava zo zababranej plátennej torby zle oviate proso. Zhŕkli sa okolo nej kupujúci, usmievajú sa na ňu, žmoliac v rukách peniaze, a nadávajú na iné predavačky.

„Kožu by zodrali!"

„Pijavice!"

Ženy úporne mlčia, klopia oči, ale držia sa svojej ceny. Možno aj u nich doma čaká nevykúrená pec, možno aj ich deti zabudli, ako vyzerá mlieko.

Pri ohrade vedľa saní naložených mladučkými zasnеženými jedličkami už dlhší čas tak ako ja mrzne starček so sivou bradou. Ani on nemá na svoj tovar kupcov. Ľudia prichádzajú, dívajú sa na jedličky, obracajú ich v rukách, potom vzdychnú a odchádzajú...

„Čo máš?"

Na pleci som zacítil ťažkú ruku. Obrátil som sa, pozrel sa na silného, od mrazu červeného mužíka a podstrčil som mu pred oči novučkú žltú topánku s hrubou podrážkou. Zbadal som, ako sa mu rozžiarili jeho živé, nepokojné očká.

„Daj druhú," natiahol ruku.

Pokrútil som hlavou.

„Neboj sa, neujdem. A čo sa týka ceny, dohodneme sa."

„Nemám druhú," skôr som zastonal, ako povedal.

Dlho sa na mňa díval, stisol plecami, a keď mi vracal topánku, zamrmlal: „Hlupák."

Skryl som topánku a pobral som sa ďalej, kĺžuc sa po vyblednutých kockách námestia.

Zrazu ma oblialo teplo. Už som necítil mrazivý vietor, zabudol som na hlad, začal som sa prebíjať k človekovi, ktorý chodil o barlách.

U bielych bocianov dávno treba dvoch lekárnikov, aby nemusel byť aj na staré kolená vo dne v noci hore.

Konečne sa vyspí.

Táto slečna lekárnička zaiste zostane v mestečku, lebo otec Kráľ ju už po druhý raz nenechá odísť.

Skôr ako sa skončili prázdniny

A tak skôr ako sa Eliške skončili prvé školské prázdniny, šla v bielych šatočkách s volánikmi za družičku. Ale aj k tejto paráde musela mať uši zababušené v šatke, lebo ju práve veľmi boleli, ale nech.

Mať mamičku je dobré, a mať Pavlínu je najlepšie!

Na tom sa obaja s otcom zhodli...

Ak však niekto čaká, že v dome nad stĺporadím nastali ktovieaké zmeny, bude sklamaný.

Otec ďalej lieta po svete, malá chodí na kus reči za Pavlínou do lekárne a doma u Kráľov kraľuje teta Anežka.

Jedna teta je horšia ako dve tety

Jedna teta je horšia ako dve tety, pretože nemá s kým ustavične nariekať, a tak jej zostane mnoho času.

Nikoho nepustí ani k sporáku, ani k slovu, a len čo si Pavlína s Eliškou začnú šepotať, ako pribudne do rodiny Honzík, hneď rozhodne inak:

„Chlapca nikdy. Budeme mať dievčatko Anežku."

Malá a veľká jej vôbec neprotirečia, iba potajme šomrú, že teta ich berie asi tak vážne ako piate koleso na voze a napokon im ich Anežku vôbec nepožičia.

Narodil sa Honzík

Narodil sa predsa len Honzík, ale teta ho aj tak nedá z rúk, chlapec môže kričať ako pavián.

Beda, keby Honzíka niekto hrešil.

„Ideme trochu na vzduch," oznámi teta Anežka tri razy cez deň za každého počasia, a zatiaľ čo vytrvalo krúži s kočíkom okolo námestia, doma zavládne pokoj a mier.

Malá i veľká si lebedia.

Upratujú spolu, varia, perú plienky a pritom vymýšľajú na sobotu pre otca Kráľa všelijaké prekvapenia.

Ešteže máme tú tetu!

„Ešteže máme tú tetu, inak by nás Honzík pripravil o uši," povie raz Pavlína, a až vtedy si Eliška spomenie, ako dlho už nemusela mať hlavu v šatke.

Naposledy na svadbe...

Všimol si to aj pán Dolínek a tiež v duchu ráta:

No pravdaže, veď tohto roku chodí Eliška už do druhého ročníka!

„Ale to uteká," vzdychne si s úsmevom. „A boľavé uši sa našťastie deťom vyliečia, len čo trochu povyrastú."

Prel. JÁN DONOVAL

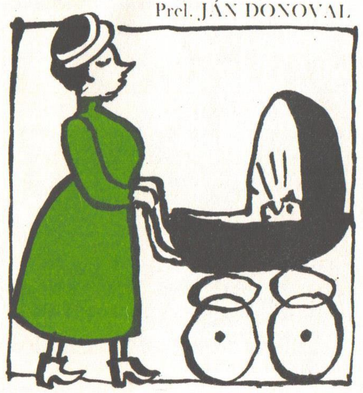

Chytil som ho za rukáv sivého plášťa. Nazlostene trhol rukou a pobral sa svojou cestou. Potom zastal a premeriaval si ma od hlavy po päty. Stál som pred ním s topánkou v rukách.

„Predáš?" opýtal sa, krútiac zmrznutými fúzmi.

Prikývol som. Oproboval nechtom kožu, pokochal sa silnou podrážkou a vzdychol si.

„Škoda. Za pol života by som ju nezodral."

„Predám ju lacno," zamrmlal som.

„Škoda," vzdychol si ešte raz.

Vtedy som zbadal, že má iba ľavú nohu. Pravú mal vyše kolena odrezanú.

„Počkaj," zastavil ma. „Daj, skúsim... Možno ju nejako natiahnem."

Úslužne som mu nastavil plece. Oprel sa a rukami modrými od zimy začal rozšnurovávať svoju topánku. Potom mávol rukou a sadol si priamo na dlažbu. Obstúpilo nás plno zvedavcov. Muž chrčal, vzdychal, usiloval sa vtlačiť nohu do pravej topánky, ale iba sa spotil a nazlostil.

„Vidíš, nič z toho nebude," s ľútosťou mi vrátil topánku.

Zmrazilo ma. Keby som bol predal topánku, bol by som kúpil vedierko zemiakov.

Okolo mňa prešiel s vrzgotom na doma vyrobenej káre beznohý invalid. Díval som sa za ním a cítil, ako vo mne narastá nesmierny hnev na fašistov, ktorí začali túto vojnu.

Prel. IVAN JACKANIN

Na rozlúčku pár posledných stretnutí

KLÁRA JARUNKOVÁ

Posledný večer pred odletom z Kuby sme sa na embéčke viezli po morskom nábreží Malecon. Času už ostávalo neveľa, nuž prišla po nás krajanka Alica v belasej embéčke, že nás zavezie do Galérie kubánskeho maliarstva. Na návšteve v Galérii nám veľmi záležalo.

Šviháme si to teda po Malecone, lebo je už deväť hodín, teda dosť neskoro. A hoci Kubánci nie sú nijakí spachtoši, o desiatej večer svoje múzeá a galérie predsa len zatvárajú.

Náhlime sa, zahýbame do mesta, keď tu zrazu: stop! Ostrý hvizd píšťalky a pred nami dopravný milicionár s motorkou pri boku. Žiada Alicu, aby vystúpila spoza volantu, a hneď si aj prezerá ľavý, trošku pokrčený blatník.

„Toto auto," hovorí šoférke milicionár, „zrazilo pred dvadsiatimi minútami človeka a ... ušlo. Musíme vás zadržať a okamžite predviesť na naše veliteľstvo."

„Mýlite sa," odpovedá Alica, „toto auto pred dvadsiatimi minútami stálo pri hoteli Nacional. Okrádate nás o vzácny čas, súdruh. Vo voze sedia hostia z Československa, a ja ich veziem do Národnej galérie. Ak nás hneď nepustíte, galériu zatvoria a moji krajania neuvidia súčasné kubánske obrazy. Nad ránom z Kuby navždy odcestujú."

Milicionár dovolí Alici nasadnúť do auta, aj sám skočí na motorku a rýchlosťou určite nedovolenou nás odprevádza do galérie.

Kým si — dosť nervózne — prezeráme obrazy, čaká milicionár dolu pri belasej embéčke.

„Nebojte sa," tíši nás Alica, „ja som to nebola.

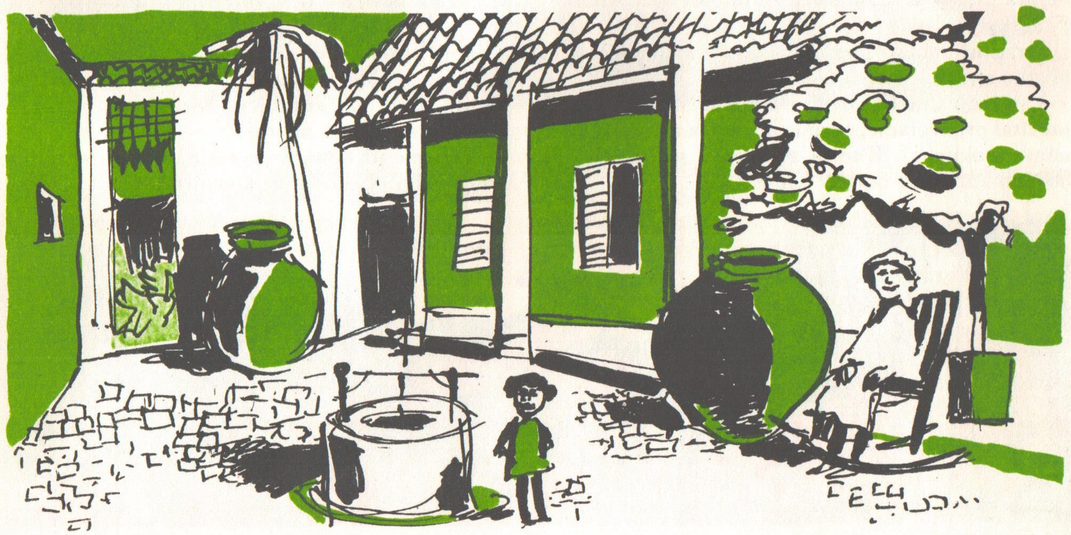

Tá odrenina na blatníku je stará, aj on videl, že hrdza už skoro celkom rozožrala plech."

Vzápätí sa začne hrabať v kabelke, loví v nej, hľadá čosi, sem i tam presýpa pestrý obsah. A už nám víťazoslávne ukazuje dokrčenú ceduľku.

Je to predvolanka na dopravnú milíciu. Za nedovolené parkovanie pred hotelom Nacional de Cuba. V čase od 20.15 do 21. hod. toho istého večera. Našla ju za stieračom a pri odchode strčila do tašky.

Dvadsať minút pred deviatou nemohla teda nikoho zraziť.

Vydýchli sme si, zbehli na ulicu. Milicionár si prečítal predvolanie, prepustil Alicu a na rozlúčku nám zasalutoval. Ešte sa aj šoférky spýtal, či sa hosťom kubánske obrazy páčili.

Z hrozivej situácie sa nakoniec vykľulo pekné stretnutie s človekom.

Iné pekné stretnutie sa odohralo pred pár dňami v meste Cienfuegos a krútilo sa pre zmenu okolo fotoaparátu. Zabudli sme ho pri raňajkách v rušnej kaviarni. Ponáhľali sme sa do starého Trinidadu a fotoaparát sme začali zhľadúvať len po šesťdesiatkilometrovej ceste. Keď sme sa zastavili v obrovskej botanickej záhrade, chceli sme si odfotografovať žuvačkovú palmu a strychnínový strom, od kôry až po listy smrteľne jedovatý, alebo strom pútnikov, ktorý vie z kmeňa vždy vycediť trošku tekutiny pre ľudí, hynúcich smädom. Chystáme sa fotografovať tieto a ešte iné stromy a tu — niet čím. Fotoaparát je v ťahu. Len blázon by si neprivlastnil drahú, nedbanlivo pohodenú a na Kube takú vzácnu vecičku, keď jej majiteľa široko-ďaleko nevidieť. Najmúdrejšie bude hneď sa s aparátom rozžehnať a ďalej sa už pre stratu netrápiť.

Vrátili sme sa do hotela neskoro večer. Len tak, aby sa nepovedalo, spýtame sa v recepcii, kde by sme sa mohli informovať o takej a takej veci.

„Fotoaparát?" hľadí na nás recepčná. „Akej značky?"

Nuž reku, japonská Yashica.

„Tu je," siahne pod pult, „našla ho a odovzdala raňajšia kaviarenská smena."

Na druhý deň ráno sme sa šli smene poďakovať, odovzdať darčeky dvom servírkam a čašníkovi. Dievčatá nevedeli o ničom. A čašník — vraj nás celý deň ľutoval ... nie je hračkou stratiť taký krásny aparát. O odmene nechcel ani počuť, pestré šatôčky na hlavu si však s poďakovaním vzal. Dobre vedel, ako sa im jeho žena poteší.

A teraz príde to hlavné.

Keď sme už definitívne odchádzali, doviezli do hotelového obchodu so suvenírmi tovar. Vlastne

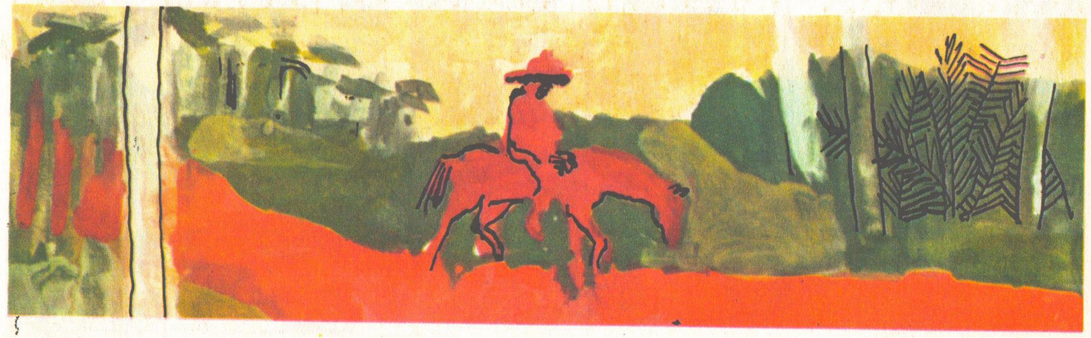

len také ozdoby do vlasov, kvietočky z umelej hmoty. Kubánky milujú ozdoby. Hneď sa stavali do radu, aby sa im ušlo trochu parády.

Keď sme znášali batožinu a chystali sa na odchod, videli sme v rade stáť aj nášho čašníka.

A keď šofér Felipe naštartovával motor, vbehol do autobusu a dal nám kvietočky do vlasov. Jednej žltý, druhej ružový, a tej tretej, najmladšej, biely. Na pamiatku...

V dobrej nálade sme odišli spred hotela Chagua. A keď sme už mesto Cienfuegos mali za sebou, chytí sa naša maliarka za hlavu, vyskočí a beží dopredu, prosí šoféra Felipeho, o voľačom ho presviedča, div neplače od rozčúlenia. Felipe krúti obrovským volantom, obracia autobus a už sa ťaháme späť, cez dlhé mesto až k hotelu.

Pred vchodom, opretá o stĺp, čupí veľká zelená taška našej výtvarníčky. Stojí tam a čaká ako dáky verný, paňou opustený pes. V nej hrubé náčrtky, zaplnené kubánskymi dojmami. Tvárami, stromami, kvetmi, domami.

Zabudnutú, celkom opustenú tašku nik neukradol. Čierny šofér Felipe ju zďaleka zazrel, pyšne sa usmieval a veselo žmurkal na zábudlivú cestovateľku, veselo a sprisahanecky. Iste aj preto, že v jednom z náčrtníkov bola zachytená i jeho prívetivá tvár...

ILUSTROVALA DANA ZACHAROVÁ

VÝSLEDKY ANKETY ZLATÉ SLNIEČKO

Milí naši slniečkári!

Ako sme sľúbili, v júnovom čísle vyhlasujeme výsledky ankety Zlaté Slniečko, pomocou ktorej sme hľadali vašich najobľúbenejších tvorcov slovenskej knihy: prozaika, básnika a ilustrátora. Dostali sme od vás 1176 listov. Po zrátaní hlasov vaši najobľúbenejší prozaici sú: **1. Rudo Moric, 2. Fraňo Kráľ, 3. Mária Ďuríčková, 4. Pavol Dobšinský, 5. Elena Čepčeková;**

básnici: **1. Ľudmila Podjavorinská, 2. Krista Bendová, 3. Mária Rázusová-Martáková a Elena Čepčeková, 4. Ľubomír Feldek, 5. Miroslav Válek a Milan Rúfus;**

ilustrátori: **1. Ľudovít Fulla, 2. Štefan Cpin, 3. Jaroslav Vodrážka, 4. Vincent Hložník, 5. Martin Benka.**

Uvádzame len prvých piatich tvorcov detských kníh z množstva autorov, ktorým ste dali svoj hlas.

Desať šťastných výhercov, odberateľov Slniečka, ktorých sme vyžrebovali:

1. cena (magnetofón): Marek Hundža, Rožňava;
2. cena (tranzistorový prijímač): Iveta Jurašíková, Vlčince-Žilina;
3. cena (knihy za 500 Kčs): Miroslav Beníček, Trnava-Modranka;
4. cena (knihy za 400 Kčs): Irena Diurčáková, Zubrica Horná, Poľsko;
5. cena (knihy za 300 Kčs): Anton Popovič, Nitra-Chrenová;
6. cena (knihy za 100 Kčs): Marek Kontína, Bučany;
7. cena (knihy za 100 Kčs): Irena Števčeková, Bratislava;
8. cena (knihy za 100 Kčs): Katka Korecová, Trnava;
9. cena (knihy za 100 Kčs): Anežka Medvedzová, Mária-Huta Maša;
10. cena (knihy za 100 Kčs): Adriana Mištunová. Prievidza.

Menovaným pošleme ceny do konca júna.

Ďalší vyžrebovaní výhercovia, ktorí dostanú kolekciu kníh s podpismi obľúbených autorov s venovaním, odznak časopisu Slniečko, pohľadnice a farebnú taštičku vydavateľstva Mladé letá, sú:

1. Katarína Balážová, Pezinok; 2. Ladislav Baňár, Nové Zámky; 3. Vojtech Béreš, Slavošovce; 4. Vladimír Bílek, Banská Bystrica; 5. Kveta Bilišňanská, Bardejov; 6. Denisa Binderová, Bratislava; 7. Marian Blšťák, Martin; 8. Rudolf Brestovanský, Prievidza; 9. Zuzana Csölleová, Bratislava; 10. Irena Czuczorová, Andovce; 11. Gabriel Čechovič, Trnava; 12. Alena Čepíková, Tisovec; 33. Alena Červeňová, Martin; 14. Jegor Čillík, V. Teriakovce; 15. Viktória Čokynová, Humenné; 16. Anna Demčáková, Soľ; 17. Zora Dobšíčková, Šaštín-Stráže; 18. Soňa Dorníková, Prievidza; 19. Svetlana Ďuricová, Ľubereč; 20. Marian Erent, Trnava; 21. Slávka Ferencová, Smižany; 22. Anna Frenová, Dlhé Klčovo; 23. Viera Gomolová, Višňové; 24. Anna Gonšenicová, Stropkov; 25. Igor Gregorek, Košice; 26. Blanka Hančíková, Bysterec; 27. Zuzana Haršányiová, Šúrovce; 28. Renáta Herichová, Banská Bystrica; 29. Edita Hippová, Párovce; 30. Ľuboš Horniak, Košice; 31. Miloš Hrkeľ, Liesek; 32. Stano Hronec, Rožňava; 33. Monika Hudáková, Kokšov Bakša; 34. Jana Icsová, Rožňava; 35. Jozef Inger, Veľký Krtíš; 36. Ivan Javor, Bratislava; 37. Martin Ježo, Bratislava; 38. Helena Juhásová, Geča; 39. Alena Jurčová, Banská Bystrica; 40. Ľubica Kasarová, Číž; 41. Lýdia Koššová, Rajecké Teplice; 42. Katarína Kováčová, Košice; 43. Martina Kovalíková, Martin; 44. Jana Kraváriková, Levice; 45 Jarmila Kubincová, Nižná n. Oravou; 46. Miroslava Kubizňová, Martin; 47. Peter Kuľha, Dubnica n. V.; 48. Milan Krenželák, Čierne; 49. Emília Laginová, Ilava-Skala; 50. Terézia Lazarová, Modra; 51. Stela Lazorová, Kapušany; 52. Vladimír Maráček, Krompachy; 53. Tatiana Martiníková, Nižný Orlík; 54. Alexandra Melnikovová, Bošany; 55. Anna Mináriková, Prašice; 56. Slavomír Mlynár, Poprad; 57. Jana Mnichová, Slovinky; 58. Tomáš Mockovčiak, Nové Mesto n. V.; 59. Lýdia Nerglová, Piešťany; 60. Andrea Nižná, Bratislava; 61. Jana Ochodničanová, Stará Ľubovňa; 62. Jana Olahová, Modranka; 63. Mária Ondisová, Podhrabina; 64. Jana Ondrašinová, Čadca; 65. Erika Ölschlégerová, Rožňava; 66. Marta Padišáková, Čierne; 67. Ľudka Palušová, Prašice; 68. Ružena Pauerová, Veľké Uľany; 69. Fatima Petránová, Trnava; 70. Ladislav Písečný, Nové Mesto n. V.; 71. Biba Počiková, Štítnik; 72. Pavol Pollák, Slavošovce; 73. Oľga Prišegemová, Vitanová; 74. Slávka Rychnavská, Margecany; 75. Daniela Semančíková, Prešov; 76. Jana Sokolová; Sereď; 77. Erika Stachová, Trenčín; 78. Katka Stareková, Nitra-Chrenová; 79. Silvia Stasselová, Bratislava; 80. Zuzana Straková, Mníchovská Lehota; 81. Ivana Šafárová, Veľké Lovce; 82. Vladimír Šimurka, Koš; 83. Iveta Škundová, Ľuborča; 84. Gabriela Škvareninová, Bošany; 85. Branislav Šmalinský, Trnava; 86. Dana Štrbová, Komjatná; 87. Tibor Šujan, Hnúšťa; 88. Ľubica Tesáková, Žiar n. Hr.; 89. Iveta Tóthová, Bratislava; 90. Viera Tropková, Rabčice; 91. Miloslav Uhnák. Bratislava; 92. Jozef Valla, Lakšarská Nová Ves; 93. Ladislav Vargončík, Žilina; 94. Tatiana Vargová, Trnava; 95. Súrodenci Veselovskí, Mútne; 96. Karol Vnuk, Košice; 97. Zina Vrábelová, Martin; 98. Ivan Wallenfels, Podolinec; 99. Lýdia Závodníková, Šamorín, 100. Štefan Zorko, Krnča.

Ceny pošleme výhercom v septembri.

Všetkým výhercom srdečne blahoželáme. Úryvky z najlepších odpovedí uverejníme v prvých číslach nového ročníka Slniečka.

Zápisník Slniečka

VÝSTAVA. Pri príležitosti nedožitých 75. narodenín autora kníh Jano a Čenkovej deti uskutočnila sa v apríli v Mestskom dome osvety v Trnave výstava Pamiatke Fraňa Kráľa. Jej usporiadateľmi boli Mladé letá, Kruh priateľov detskej knihy, Okresná knižnica a Mestský dom osvety v Trnave.

MEDZINÁRODNÉ OCENENIA. Zbierka veršov národného umelca Miroslava Válka Veľká cestovná horúčka, ktorú ilustroval Miroslav Cipár, získala na tohtoročnom Medzinárodnom veľtrhu kníh pre deti a mládež v Bologni v súťaži o Grafickú cenu Čestné uznanie. Významného medzinárodného uznania dostalo sa i mladému slovenskému rozhlasovému autorovi Jánovi Uličianskemu, ktorý svoje prvé rozprávky začal publikovať práve v Slniečku. Na festivale rozhlasov socialistických krajín a Fínska OIRT vo Fínsku v apríli t. r. získala jeho hra Tik-Tak prvé miesto v kategórii rozprávkových hier. Hru, ktorá zvíťazila aj na slovenskom festivale v Piešťanoch, napísal Ján Uličiansky pod vedením poprednej slovenskej rozhlasovej dramaturgičky Emílie Drugovej.

Z RUKOPISOV MLADÝCH LIET. Spisovateľ Jozef Pavlovič, známy predovšetkým tvorbou pre menších čitateľov, odovzdal Mladým letám svoj nový rukopis. Jeho názov je Prózy kozy Rózy.

CENA FRAŇA KRÁĽA. Najvýznamnejšiu poctu, ktorou sa na Slovensku oceňuje spisovateľ pre deti a mládež, udelili Mladé letá, Slovenský literárny fond a Kruh priateľov detskej knihy Eleonóre Gašparovej, vedúcej redaktorke pôvodnej tvorby v Mladých letách, a in memoriam dr. Jánovi Poliakovi za jeho celoživotné kriticko-teoretické dielo, ktorým prispel ku kvalitatívnemu rozvoju modernej slovenskej literatúry pre deti a mládež.

CENU ĽUDOVÍTA FULLU udelili Mladé letá, Slovenský fond výtvarných umení a Kruh priateľov detskej knihy akademickému maliarovi Vladimírovi Machajovi, výtvarnému redaktorovi Mladých liet.

CENA ZVÄZU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV. Z lanskej tvorby pre deti a mládež ZSS odmenil svojou výročnou cenou prózu spisovateľky Viery Handzovej Dávno sa tmy nebojím.

CENA MLADÝCH LIET. Na návrh porôt udelil 14. apríla riaditeľ vydavateľstva Mladé letá zasl. umelec Rudo Moric Cenu Mladých liet 1977 spisovateľovi Petrovi Kováčikovi za prózu Jablká nášho detstva a in memoriam zasl. umelcovi Róbertovi Dúbravcovi za ilustrácie ku knihe Klimenta Ondrejku Poviestky spod piecky.

NOVÝ ROČNÍK SLNIEČKA. Okrem zvyčajných moderných a ľudových rozprávok, poviedok zo života súčasných detí, veršov a reportáží bude Slniečko počas celého ročníka uverejňovať veselé a podivuhodné príbehy ľudového výmyselníka Adama Brezuľu, ktoré napísal zaslúžilý umelec Rudo Moric. Pre tých, ktorí sa zas radi vzdelávajú a radi čítajú o histórii našej krajiny, pripravili sme prekvapenie — náučný seriál SLOVENSKO V NAJSTARŠÍCH A EŠTE STARŠÍCH DOBÁCH. Jeho autorom je významný slovenský tvorca náučnej literatúry Pavol Dvořák, ktorý dosiaľ písal iba pre dospelých.

Slniečko Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež. Adresa redakcie: 801 00 Bratislava, Klincová 35/a. Telefón 681-58. Šéfredaktor Ján Turan, zást. šéfredaktora dr. Ondrej Sliacky, CSc., výtvarno-technický redaktor Ondrej Máriássy. Tlačia Polygrafické závody, n. p., Bratislava-Krasňany. Rozširuje PNS. Informácie o predplatnom a objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, 884 19 Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

SLOVNÍK CUDZÝCH SLOV

jún.

Cudzími slovami sa dá aj nadávať. Napríklad:

TY KLAKZÓN! TY KSILOLYT!

Raz som povedal Palovi Blaškancovi: Ty kubatúra! A on nič.

Keď som vybadal, že on cudzie slová vôbec nepozná:

Tichá ploučka: Ty Hlupák, sa cudzím slovom nejave:

TY TALIGÁN! Cudzie slovo je aj

IPSYLON, preto je s ním. Naša súdružka učiteľka je veľmi vzdelaná. Niekedy pre vjednej vete aj dve cudzie slová.

Ti myslí, že rozumie latinu, ja, ja, ja!

Dážnikovi Mrkvičkovi Sláč